

Nieuw leefgebied voor de zandhagedis

Dat het de goede kant uit gaat met de zandhagedis weten we al een tijdje. De trends zijn nu al een paar jaar positief. Dit houdt in dat het binnen de populaties goed gaat, maar of er ook uitbreiding van leefgebieden plaatsvindt? Dat is nog maar de vraag. Het leefgebied van de zandhagedis wordt overal scherp begrensd door menselijke infrastructuur, stedelijke bebouwing en ander cultuurlandschap dat ongeschikt is voor de zandhagedis. Maar als ze de kans krijgen, zullen ze die zeker aanpakken, zo bleek bij twee natuurcompensatieprojecten in de omgeving van IJmuiden. In nieuwsbrief 24 zijn we al eens ingegaan op de projecten die in opdracht van Zeehaven IJmuiden zijn uitgevoerd om te compenseren voor de aanleg van de derde zeehaven. Twee van deze compensatieprojecten behelzen de aanleg van nieuwe stukken 'duin'. Eén op het Forteiland en één stuk duin in de haven zelf, op het 'Blokterrein'. Na een aanvankelijk moeizame start van onze monitoring zijn we nu toch een stukje positiever geworden over beide projecten.

Het Forteiland

Op het Forteiland werd een stuk ruige vegetatie in de winter van 2001 / 2002 ingericht als leefgebied voor de zandhagedis. Helaas was hiervoor verkeerd zand gebruikt (met heel veel puin er door heen) en bleef de helmbeplanting bijna twee jaar lang ongewijzigd, wat een beetje de trieste aanblik gaf van rijtjes helmstekjes op een kale ondergrond. Weinig

inspirerend voor zandhagedissen. Afgelopen zomerseizoen sloeg de vegetatie opeens wel aan. Behalve dat de helm zich ontwikkelde begon ook de ingeplante dauwbraam en ander struweel tot ontwikkeling te komen. Daarnaast ook veel ruigte wat het op sommige plaatsen een moeilijk doordringbare

woestenij tot gevolg had. Maar niet ongeschikt als leefgebied, zou blijken!. Dat werd duidelijk toen medewerkers van het Forteiland hagedis waarnemingen meldden uit de 'nieuwe duintjes'. En in augustus konden we eindelijk ook zelf een hagedis vinden in dit steeds geschikter wordende leefgebied.

Het Blokterrein

Op het Blokterrein ging het eigenlijk nog een stuk sneller. Ook dit stuk 'nieuw duin' werd in de winter van 2001 en 2002 aangelegd. Hier werd echter niet gekozen voor helm-inplant maar werd het aangelegde zand / dijklichaam afgedekt met een laag dekzand afkomstig van het afgegraven stuk duin. Hoewel zich een merkwaardige combinatie van ruigtekruid en duinvegetatie ontwikkelde, bleef het in het eerste jaar bij de waarneming van één zwervend mannetje zandhagedis. Omdat de verruiging de overhand leek te krijgen waren we niet erg enthousiast over deze strook 'nieuwe natuur'. De extreem droge zomer van 2003 zorgde ervoor dat de verruiging niet doorzette. De zandhagedissen zelf profiteerden er direct van. Dit gehele jaar werden er tijdens de zeven veldbezoeken twaalf zandhagedissen waargenomen, waaronder juvenielen, subadulten, mannetjes en vrouwtjes. Ook werden er sporen gezien die vrouwtjes maken als ze eitjes afzetten.

Kortom

Aan het begin van beide projecten en een jaar geleden nog uitten we de nodige scepsis maar nu lijkt het de goede kant op te gaan. Of dit op de lange termijn ook stand houdt is de vraag. Het gevaar van verruiging loert telkens om een hoekje. Voorwaarde voor het slagen van beide projecten is wel geweest dat ze grensden aan reeds bestaand leefgebied. Kortom zandhagedissen willen hun leefgebied wel uitbreiden, maar daar moet je ze dan wel de gelegenheid toe bieden.

toch nog een kanttekening

We vonden een vrouwtje die aan beide achterpoten enkele tenen had die half of helemaal waren afgebroken. Je denkt dan gelijk aan een verband met het vele puin op de nieuwe locatie en dat zandhagedissen frequente gravers zijn.....

Zonder teentjes

